

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ชุมชนลำปางหลวงกับการจัดการมรดกวัฒนธรรม :

กรณีศึกษางานประเพณีเป็งโงะหลวงเจ้า

อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน

นางสาวพจนา เอกบุตร

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. วรณัฐก์ บุญยสุรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ชุมชนลำปางหลวงกับการจัดการมรดกวัฒนธรรม: กรณีศึกษางานประเพณีเป็งโงะหลวงเจ้า อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมชุมชนลำปางหลวง รวมไปถึงศึกษาศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนลำปางหลวงในการจัดการชุมชนด้านต่างๆ อันนำไปสู่การถอดองค์ความรู้การจัดการมรดกวัฒนธรรมที่เข้มแข็งของชุมชนลำปางหลวง เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างและประโยชน์สำหรับชุมชนอื่นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนได้อย่างยั่งยืนต่อไป ในการศึกษาใช้วิธีการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม เพื่อการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม และศักยภาพ ความเข้มแข็ง ของชุมชนลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง และศึกษาเฉพาะกรณีงานประเพณีเป็งโงะหลวงเจ้า วัดพระธาตุลำปางหลวง เพื่อถอดองค์ความรู้หรือรูปแบบและวิธีการจัดการมรดกประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นระบบและเข้มแข็งของชุมชนลำปางหลวงออกมา และนำเสนอเป็นตัวแบบ (Model) การจัดการมรดกประเพณีวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็งของชุมชนลำปางหลวงต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนลำปางหลวงเป็นชุมชนโบราณที่มีประวัติศาสตร์ควบคู่กับวัดพระธาตุลำปางหลวงมาช้านาน ทำให้ชาวบ้านชุมชนลำปางหลวงมีภูมิปัญญา ความคิด ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความหวงแหน

มรดกวัฒนธรรมของชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งในความร่วมมือดำเนินกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆเป็นอย่างดี จากการศึกษาเฉพาะกรณีงานประเพณียี่เป็งไหว้สาพระธาตุเจ้า วัดพระธาตุลำปางหลวง พบว่าเป็นงานประเพณีของชุมชนที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน จัดขึ้นในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 2 ของทุกปี รูปแบบและวิธีการของการจัดงานจะมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ ภายในชุมชนอย่างชัดเจนและเป็นระบบประกอบด้วย วัด ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเข้มแข็งภายใต้ความสำนึกทางประวัติศาสตร์และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนที่มีอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นเป็นตัวแบบ (Model) ของการจัดการมรดกประเพณีวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็งของชุมชนลำปางหลวง ที่มีการจำแนกกิจกรรมและหน้าที่ของฝ่ายต่างๆในการจัดการงานประเพณียี่เป็งไหว้สาพระธาตุเจ้า วัดพระธาตุลำปางหลวง อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

Thesis Title	Lampangluang Community and Cultural Heritage Management : A Case Study of The Yee Pang Wai Sa Phrathat Jao Festival, Ko Kha District, Lampang Province
Author	Miss Pochjana Eakkabut
Degree	Master of Arts (Art and Culture Management)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Woralun Boonyasurat

ABSTRACT

The study on Lampangluang community and cultural heritage management: a case study of the Yee Pang Wai Sa Phrathat Jao festival, Ko Kha district, Lampang province aims to study the historical, social, and cultural background of Lampangluang community. The study also emphasizes on exploring the efficacy and strong points of Lampangluang community regarding its community management, aiming to render the strong cultural heritage management of Lampangluang community that could be a useful model of sustainable local cultural management for other communities. The study was based on documentary and field research in surveying the historical, social and cultural context as well as the efficacy and strength of Lampangluang community, Ko Kha district, Lampang province. The Yee Pang Wai Sa Phrathat Jao festival at Wat Phrathat Lampangluang was a focus in the study to interpret the pattern of the strong and systematic cultural heritage management of Lampangluang community. The result was presented as a model of the efficacy cultural heritage management of Lampangluang community.

The result of the study showed that Lampangluang community was an ancient community with its history closely related to Wat Phrathat Lampangluang. The community members possessed unique local wisdoms, beliefs, traditions and culture of which they were

proud and highly valued. With such characteristics, the community members strongly cooperate in social and cultural activities. According to the study on Yee Pang Wai Sa Phrathat Jao festival at Wat Phrathat Lampangluang, it was found that the festival had long been performed. It was held every waning crescent annually. Regarding the festival management, duties and responsibilities were systematically and clearly distributed to every workgroup which included the temple, community members, and local administrative organizations. The work performance, as a result, was well completed under the awareness of historical value and integrity of the community. In this regard, the model of the efficient cultural heritage management of Lampangluang community, in which the distinct distribution of duties to workgroups was observed, was presented.